17/06/2022

Πάνος Ν. Αβραμόπουλος: Οκτώ αιώνες από την υπογραφή της «Magna Karta»

/ Γνώμες

Οκτώ αιώνες από την υπογραφή της «magna karta» – οικουμενικής διακήρυξης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, από τον Ιωάννη τον Ακτήμονα

- ***Γράφει ο Πάνος Ν. Αβραμόπουλος***

Πέρασαν οκτώ αιώνες από την πρώτη επίσημο διακήρυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όταν ο άγγλος βασιλιάς ***Ιωάννης ο Ακτήμονας***, υφιστάμενος την μεγάλη πίεση των ευγενών, του κλήρου και της τάξης των αγροτών και των εμπόρων, αναγκάστηκε να παραχωρήσει δικαιώματα, ***υπογράφοντας στις 17 Ιουνίου του 1215 την περίφημη «Magna Karta»***

στο Ρουνιμέντε του Ουίνδσορ, το κείμενο δηλαδή που του είχε προταθεί από τις υπο εξέγερση πιο πάνω κοινωνικές τάξεις. Ο πρώτος αυτός συνταγματικός χάρτης ήταν γραμμένος στα λατινικά και για αυτό έφερε το όνομα «Magna Karta» (δηλαδή Μεγάλος Χάρτης). Είχε προηγηθεί κατά το έτος 1213 υπόσχεση του βασιλιά Ιωάννη, να προχωρήσει στην παραχώρηση αρκετών εν μέσω φεουδαρχίας κοινωνικών δικαιωμάτων και να καταστήσει την μοναρχία του στο μέτρο του δυνατού, πιο κοινωνικά ελεύθερη και ανεκτική στις προβαλλόμενες τότε δειλά δειλά δημοκρατικές ελευθερίες. Ο Ιωάννης ο Ακτήμονας όμως όπως χαρακτηριστικά ονομάζονταν, δεν τήρησε το λόγο του και έτσι το Πάσχα του 1215 μια ομάδα βαρόνων συμμάχησε, προκειμένου να του ασκήσει πίεση, για να εγκαταλείψει τις αυθαιρεσίες του. Κεντρικός πυρήνας της «Μαγκνα Κάρτα» ήταν ο σεβασμός της προσωπικής ελευθερίας του ανθρώπου. Που πρακτικά απαγόρευε την φυλάκιση, τιμωρία ή εξορία του, χωρίς προηγουμένως να έχει εκδοθεί αντίστοιχη απόφαση δικαστηρίου, η ανειλημμένη υποχρέωση του βασιλιά Ιωάννη, να μην προβαίνει στην επιβολή φόρων, χωρίς την επήνευση του Μεγάλου Συμβουλίου, αλλά και στην περαιτέρω ακόμα αναγνώριση του Μεγάλου Συμβουλίου σε ότι αφορά τις μείζονες πολιτικές αποφάσεις, που προοδευτικά θα εξελιχθεί στην σημερινή Βουλή της Αγγλίας.

Σε πρώτη φάση η Μάγκνα Κάρτα αποτέλεσε ένα πολιτικό συμβιβασμό, για την αντιστάθμιση των δικαιωμάτων του βασιλιά και των φεουδαρχών, με την πάροδο του χρόνου όμως, οι κοινωνικές και πολιτικές προνομίες που περιελάβανε, αποδόθηκαν σε όλο τον λαό της Αγγλίας. Η «Μάγκνα Κάρτα» συνιστά τον πρώτο συνταγματικό χάρτη της Αγγλίας και τον θεμέλιο λίθο των κοινωνικών της ελευθεριών. Η υπογραφή της από τον Ιωάννη τον Ακτήμονα, ήταν απόρροια σκληρών και επίπονων διαπραγματεύσεων και οι περισσότεροι όροι της είχαν να κάνουν με χρόνια διατυπωμένα παράπονα από τις κοινωνικές τάξεις της τότε Αγγλίας, παρά με νομικές θέσεις. Οι εκπεφρασμένες κοινωνικές διαμαρτυρίες στον Ιωάννη, σήμερα φαντάζουν σαν προφανείς, αν αναλογιστεί κανείς όμως τις υφιστάμενες φεουδαρχικές δομές της εποχής εκείνης, αντιλαμβάνεται, ότι σήμαιναν μείζονα επιτεύγματα στο φάσμα των κοινωνικών και δημοκρατικών ελευθεριών. Αποτελώντας το σημείο κοινωνικής και πολιτικής φιλελευθεροποίησης των φεουδαρχικών καθεστώτων.Αλλά και πρίν από την Ιωάννη τον Ιωάννη τον Ακτήμονα, σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της οικουμένης, στην μακρά τους πορεία για κοινωνική ριζοσπαστικοποίηση, αλλά και την κατάκτηση των βασικών κοινωνικών δικαιωμάτων και πολιτικών τους ελευθεριών, οι άνθρωποι χρειάστηκε να χύσουν πολύ αίμα. Ο δρόμος για την ηθική και κοινωνική ελευθερία πρωτίστως του ανθρώπου, ήταν πάντα αιματηρός και ακανθώδης Ποταμοί αίματος και ατέλευτων θυσιών απαιτήθηκαν, για να γίνουν μόλις τα πρώτα βήματα προς την ελευθερία και κατόπιν να κατοχυρωθούν τα πρώτα κοινωνικά δικαιώματα. Φονικοί πόλεμοι, αιματηρές συγκρούσεις, εμφύλιες

συρράξεις και προπαντός αμέτρητες θυσίες κοινωνικών αγωνιστών και ηρώων, που τους έχει σκεπάσει η ταφόπετρα της συλλογικής αμνησίας, χρειάστηκαν για να κατακτηθούν οι οι πρώτες βασικές κοινωνικές ελευθερίες. Χρειάστηκε να εκσπάσει ***η Αμερικάνικη επανάσταση (1775-1783)*** γνωστός ως «πόλεμος της ανεξαρτησίας» μεταξύ των αμερικανών και της Μεγάλης Βρετανίας με τις 13 αποικίες της, για να συντάξει μέσα από τις στάχτες της, ο οραματιστής αμερικανός πρόεδρος ***Θωμάς Τζέφερσον την Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας*** . Να ακολουθήσει η πολύνεκρη ***Γαλλική επανάσταση το 1789***, με την αιματηρή πτώση της Βαστίλης και το περίφημο τρίπτυχο ***«Ελευθερία – Ισότητα-Αδελφοσύνη» (liberte-egalite-fraternite)*** για να εξαλειφθεί η στυγνή κοινωνική εκμετάλλευση της γαλλικής φεουδαρχίας. Και πολλές ακόμα εθνικές εξεγέρσεις, που με το αίμα των τιμημένων αγωνιστών τους, επισφράγισαν την ανθρώπινη ελευθερία, την κοινωνική δικαιοσύνη και τις πολιτικές ελευθερίες. Προβάλλουν ήδη μέσα από αυτό το ηρωικό πάνθεον στην παγκόσμια ιστορία όλα τα μαρτύρια των οραματιστών της ανθρώπινης ελευθερίας, καθώς και οι θυσίες που χρειάστηκε να γίνουν για να κατοχυρωθούν τα ανθρώπινα δικαιώματα. Απαιτήθηκε να σταυρωθεί ***ο Σπάρτακος*** από τους Ρωμαίους, να θυσιαστεί ο δικός μας ***Μαρίνος Αντύπας*** για να σηματοδοτήσει με την δολοφονία του, την απαρχή της εξόδου μας από την φεουδαρχία του 20-ου αιώνα και να δολοφονηθεί ο έγχρωμος κοινωνικός αγωνιστής ***Μάρτιν Λούθερ Κίνγκ*** από το άλλο μεγάλο πεδίο διεκδίκησης της ανθρώπινης ελευθερίας των φυλετικών διακρίσεων, προκειμένου ο σύγχρονος άνθρωπος, να ακεραιώσει τις κοινωνικές και πολιτικές του ελευθερίες, αλλά κα την ηθική του ανεξαρτησία.***Τον Δεκέμβριο του 1948, ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών*** με απόφαση της ολομέλειάς του, προέβη στην ***«Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων»***, που έρχονταν να συγκεφαλαιώσει τις μακραίωνες αιματηρές θυσίες όλου του κόσμου για την κατάκτηση των κοινωνικών του δικαιωμάτων και ελευθεριών. Η οικουμενική διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου, ήταν ένα πλήρες νομικό κείμενο, με διεσταλμένη ερμηνεία των ανθρώπινων ελευθεριών, που έθετε τέρμα σε κάθε μορφής ***ανθρώπινη εκμετάλλευση, φυλετική διάκριση και κοινωνική ανελευθερία***. Η διακήρυξη του ΟΗΕ ελάμβανε υπόψη της ότι :

♦ ***Θεμέλιο λίθος της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ειρήνης στον κόσμο, αποτελεί η αναγνώριση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, η οποία είναι σύμφυτη σε όλα τα μέλη της ανθρώπινης οικογένειας.***

♦ Επιδιώκεται η κατά το δυνατόν υψηλότερης μορφής διασφάλιση της ανθρώπινης ελευθερίας, επειδή η προσβολή των δικαιωμάτων του ανθρώπου, οδήγησε σε πράξεις βαρβαρότητας, που εκτρέπουν την ανθρώπινη συνείδηση. Ζητούμενο λοιπόν ήταν η δημιουργία ενός κόσμου, όπου οι άνθρωποι θα είναι ελεύθεροι να μιλούν και να πιστεύουν σε ότι θέλουν, απεξαρτημένοι από κάθε μορφής τρόμο και αθλιότητα.

♦ Τα ανθρώπινα δικαιώματα πρέπει να διασφαλίζονται μέσα από ένα ισχυρό καθεστώς δικαίου, ώστε ο άνθρωπος, να μην χρειάζεται να προσφεύγει στο έσχατο όπλο της επανάστασης, έναντι της τυραννίας και της καταπίεσης.

♦ Είναι επιβεβλημένη η δημιουργία φιλικών σχέσεων μεταξύ των εθνών, ώστε να σφυρηλατείται και να εμπεδώνεται καλύτερα η προστασία της ανθρώπινης ελευθερίας και της κοινωνικής ανεξαρτησίας.

♦ Οι λαοί των Ηνωμένων Εθνών, που με απαρασάλευτη πίστη διατράνωσαν το σεβασμό και την προσήλωσή τους στα θεμελιακά δικαιώματα του ανθρώπου, στην αξιοπρέπεια, στην ισότητα δικαιωμάτων ανδρών και γυναικών, αλλά και στην πρωτεραία αξία της ανθρώπινης προσωπικότητας, οφείλουν όλοι μαζί να συμβάλουν στην κοινωνική πρόοδο και στην επίτευξη καλύτερων συνθηκών ζωής, οι οποίες με την σειρά τους, θα θωρακίζουν την ανθρώπινη ελευθερία.

♦ Τα κράτη μέλη του ΟΗΕ, σε αγαστή συνεργασία με αυτόν, οφείλουν να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια, για τον αποτελεσματικό σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά και των θεμελιακών ελευθεριών του ανθρώπου σε όλο τον κόσμο.

♦ Ακόμα ότι η επίτευξη ταυτότητας αντιλήψεων από όλα τα μέλη του ΟΗΕ, για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις ελευθερίες, είναι καθοριστικής σημασίας για την διασφάλισή τους.

Σήμερα που με την κατάρρευση της παγκόσμιας οικονομίας και την ταυτόχρονη ανάδυση στον κοινωνικό ορίζοντα, μιας νέας κυνικής και αδίστακτης οικονομικής θεολογίας – η οποία θέτει ως πρώτη προτεραιότητα την βελτιστοποίηση του κέρδους και την ισοπέδωση κάθε ανθρώπινου δικαιώματος που αντιτάσσεται σ΄ αυτήν – ποδοπατούνται βάναυσα όλες οι κοινωνικές και ατομικές ελευθερίες, επιβάλλεται περισσότερο από ποτέ όλοι οι πολίτες να είμαστε σε εγρήγορση και να πολεμήσουμε με κάθε πρόσφορο όπλο, κάθε νέα κοινωνική καταπίεση και τυραννία. Γιατί μια κοινωνία – πέρα από την προφανή απαράδεκτη προσβολή της ανθρώπινης

αξιοπρέπειας – που στηρίζεται στην κοινωνική εκμετάλλευση και αδικία, δεν μπορεί ποτέ να προοδεύσει και να ευδοκιμήσει κοινωνικά και πολιτικά. Απαράβατος όρος της ηθικής, κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας των λαών, είναι η διασφάλιση των κοινωνικών και δημοκρατικών ελευθεριών και των ατομικών δικαιωμάτων.

Ο Πάνος Ν. Αβραμόπουλος, είναι συγγραφέας

www.panosavramopoulos.blogspot.gr